

ROKY 1920 - 1932

V obci nastal nový život. Ľudia len pomaly začali chápať, čo všetko im priniesol nový štát. Pomaly začali sa zúčastňovať i verejného života.

Posledný richtár z maďarskej éry bol Jozef Trúchly, rodák z Oščadnice. Cez vojnu vraj zbohatol: dostával rôzne úplatky a zdržiaval ženám „podpory“ /vyživovacie príspevky/. Po vojne sa Trúchly z obce vysťahoval. Občania si zvolili nové obecné zastupiteľstvo a nového richtára Ondreja Kubištu. Richtárom bol skoro dvadsať rokov... Podľa slov niektorých občanov bol to vraj „správny“ richtár.

Prvé voľby

18. apríla 1920 boli v obci prvé voľby do snemu. Po prvý raz v dejinách volily i ženy! V obci kandidovalo päť strán. Výsledok hlasovania:

	<i>Svrčinovec</i>	<i>Čierne</i>	<i>Skalité</i>	<i>Čadca</i>
<i>Platných hlasov</i>	<i>645</i>	<i>689</i>	<i>1138</i>	<i>2369</i>
<i>Čs. strany demokrat.</i>	<i>407</i>	<i>586</i>	<i>774</i>	<i>1545</i>
<i>Čs. nár. soc.</i>	<i>151</i>	<i>3</i>	<i>55</i>	<i>134</i>
<i>Slov. nár. a robot. str.</i>	<i>45</i>	<i>7</i>	<i>55</i>	<i>268</i>
<i>Čs. strany ľudové /kat./</i>	<i>38</i>	<i>92</i>	<i>282</i>	<i>224</i>
<i>Sdružené strany žid.</i>	<i>4</i>	<i>1</i>	<i>12</i>	<i>198</i>

Zvíťazily robotnícke strany. Stranícka príslušnosť bola v celej skalitskej doline asi rovnaká, čo vidieť z tabuľky.

Prvé obecné voľby boli r. 1923 v októbri, druhé obecné voľby boli r. 1927, tretie obecné voľby boli r. 1931.

Ďalšie voľby boli r. 1925. Výsledky hlasovania boli asi tie isté, ako v r. 1920.

Prvé a ďalšie voľby mali zásluhu na tom, že sa občania začali viac zaujímať o verejné veci: Doniesly i tiene, a to – politické škriepky, ktoré v neskorších rokoch veľmi narúšaly pokojné spolunažívanie v obci...

Budovateľský ruch v obci

V prvom desaťročí po oslobodení nastal v obci veľký budovateľský ruch. Dosiaľ sa stavalo len z dreva a sem – tam chliev murovaný. Po oslobodení nastal obrat. Zo Sliezska sa k nám dostal nový typ obytných domkov – murovaných. Začalo sa stavať hlavne z tehál, neskôr i zo škváry a strusky. Typ nových domčekov je skoro jednotný: maštal' /kamenná alebo betónová/ je z polovice v zemi, nad ňou je obytná časť domu. Taký dom vyzerá zpredu ako poschodový. To je sliezsky typ. Výhoda je v úspore materiálu, no nevýhoda v nevhodnom umiestnení maštale.

Druhý typ je domček rovinný, s hospodárskymi staviskami vo dvore. To je typický domček slovenskej rodiny.

I vo vnútornom zariadení bytov nastávajú zemny. Ešte pred vojnou boli u nás domy s primitívnym krbovým sporákom, po vojne úplne vymizly. Dnes má hodne občanov šamotové – tabuľkové sporáky.

Aj nábytok a ostatné zariadenie je čím ďalej vkusnejšie a účelnejšie.

Prvé sporáky sa dostaly do obce okolo r. 1910.

Železničná zastávka

Od postavenia zwardoňskej železnice /r. 1884/ bola u nás zastávka „na želianie“. Kto chcel cestovať, musel na to upozorniť strojvodcu.

Niekedy pred I. svetovou vojnou bola v obci zriadená stála zastávka. Cesta do Čadce stála pred vojnou 10 grajciarov. Len dvakrát cez deň chodieval vlak cez našu obec do Zwardoňa.

Nový most

R. 1931 bol v obci cez Černianku postavený moderný železobetonový most, ktorý veľmi zmenil tvárnosť Ústredia našej obce. Naši občania sú na most veľmi pyšní!

Povodne

Dosť ťažko uveriť, že náš nevelký potok – Čerňanka /občania ju volajú „riekou“/ spôsobil niekoľkokrát veľké povodne. Zaujímavé je, že povodne sa opakovali v určitých intervaloch.

Prvú veľkú povodeň si ľudia pamätajú z r. 1891, ktorá zobrala pílu a mlyn u Cyprichov.

R. 1905 bola druhá veľká povodeň. Narobila mnoho škody na poliach a u Cyprichov zobrala dom.

Jedna z najväčších povodní bola r. 1925. 3. augusta za veľkej búrky vznikla obrovská prietrž mračien, ktorá narobila v celej doline veľkú škody. Voda prerušila na niekoľkých miestach hradskú i železnicu a odniesla viac stavísk. U nás voda podmyla pravý pilier veľkého železného mostu pri zastávke a most sa zrútil. Mohutný prúd vody tiekol tesne okolo zastávky a odnášal celé stromy. Železný most bol dlhý 32 m a široký 6,40 m, s tonážou 52 ton. Voda ho podmyla ako hračku. Na čas postavili provizórny drevený most a r. 1931 terajší oblúkový železobetónový most.

Pri povodni sa stala „veselá“ historka. Voda odniesla most a neschodnosť cesty nebola nijako označená. Od Čadce išlo osobné auto. Šofér nezbadal nebezpečie a – tuk! S autom rovno do rozvodnenej Černianky. Cestujúci sa horko – ťažko vydriapali z vody, ale auto odplávalo nazpät' k Čadci. Zachytilo sa v kroví niže Berkovho placu. Zatiaľ na druhej strane cesty /pri železnici/ sedel v priekope opitý cestár. /Ešte žije. Volá sa Padych./ „Čo ste ma neupozornili, že most je zrútený!“, kričí naňho šofér. „A či sa ja môžem o oba konce cesty starať“, odpovie spokojne cestár.

Pri veľkých povodniach trpely najmä place blízko vody. Ľudia od Skorky, od Jurištov, Cyprichov a Švolkov mnohokrát v noci utekali z domu, lebo sa báli hučiacej vody...

Mrazy

Zimy bývajú u nás vždy dosť tuhé, pretože väčšia časťka obce je severným vetrom otvorená. Zima r. 1929 však prevyšovala všetky ostatné. Teplota vo februári poklesla na -45 °C. Priamo sibírske mrazy. V noci praskaly klince na drevených strechách ako výstrely z pušiek. Ľuďom odmrzaly uši. Pomrzly zemiaky v pivniciach a v celej dedine vymrzly všetky ovocné stromy! Odvtedy naši občania nemajú chuti do ovocinárstva...

I neobyčajne tuhé zimy sa opakovali v určitých intervaloch – najsilnejšie však boli r. 1929.

Sčítanie ľudí

Prvé presné zápisy o počte obyvateľov v jednotlivých obciach nášho okresu máme od r. 1900. Od tohto roku sa sčítanie ľudí prevádzalo každé desaťročie. Uvediem tabuľku, kde je zachytená i rozloha jednotlivých obcí:

Okres: Čadca

Obec	Rozloha v km ²	Počet obyvateľov podľa sčítania roku:			
		1900	1910	1920	1930
<i>Svrčinovec</i>	<i>15,58</i>	<i>1592</i>	<i>1700</i>	<i>1729</i>	<i>2115</i>
<i>Čadca</i>	<i>42,66</i>	<i>4629</i>	<i>5207</i>	<i>5698</i>	<i>6633</i>
<i>Horelica</i>	<i>13,31</i>	<i>1048</i>	<i>1091</i>	<i>1152</i>	<i>1390</i>
<i>Oščadnica</i>	<i>57,75</i>	<i>3275</i>	<i>3090</i>	<i>3261</i>	<i>3782</i>
<i>Čierne</i>	<i>20,67</i>	<i>1791</i>	<i>1797</i>	<i>1769</i>	<i>2129</i>
<i>Skalité</i>	<i>33,04</i>	<i>2440</i>	<i>2390</i>	<i>2506</i>	<i>2818</i>
<i>Raková</i>	<i>41,04</i>	<i>3221</i>	<i>3376</i>	<i>3168</i>	<i>3217</i>
<i>Staškov</i>	<i>21,85</i>	<i>1449</i>	<i>1566</i>	<i>1504</i>	<i>1642</i>
<i>Olešná</i>	<i>19,71</i>	<i>1769</i>	<i>1927</i>	<i>1724</i>	<i>1773</i>
<i>Podvysoká</i>	<i>5,61</i>	<i>546</i>	<i>616</i>	<i>623</i>	<i>652</i>
<i>Turzovka</i>	<i>104,34</i>	<i>7967</i>	<i>8434</i>	<i>8327</i>	<i>8752</i>
<i>Vysoká</i>	<i>37,78</i>	<i>3364</i>	<i>3769</i>	<i>3655</i>	<i>3874</i>
<i>Makov</i>	<i>45,58</i>	<i>2584</i>	<i>2301</i>	<i>2405</i>	<i>2660</i>
<i>Zákopčie</i>	<i>29,28</i>	<i>2638</i>	<i>2774</i>	<i>2630</i>	<i>2842</i>
<i>SPOLU</i>	<i>488,20</i>	<i>38313</i>	<i>40038</i>	<i>40151</i>	<i>44279</i>